

ZVON

LEPOZNANSKI LIST S PODOBAMI.

Leto V.

Na Dunaji 1. junija 1879.

Lišt 11.

eselje, kamor pogleda oko.
Prešinja zemlji nevestno lice,
Veselo cvetice, drevesa cvetó,
Veselo se ženijo drobne tice.

Ta vertič poglej, cvetice té
Goji in hrani pač nežna roka ;
Prelepo cvetó in rasti hité,
Katera bode najbolj visoka.

Glej, kakor zarja na nébo, tam
Prikaže se cvetoča devica ;
Cveticam priliva, ljubljenkam
Najlepša sama med njimi cvetica.

Ljubezen prešinja ves mladi svet
V prelepem, srečnem pomladnem časi ;
Tvoj tudi zdaj razvija se cvet,
In tebi se nič še v serci ne glasi?

Izmed cvetic, ki tu ti cvetó,
Komú boš, veš že, najlepšo izbrala ?
Oj srečen, komur z boječo rokó
V dar hoš jo, lepa deva, podala.
b. m.

Pravda mej brátoma.

Povest iz zdanjega kmetskega življenja, spisal Josip Jurčič.

I.

▼ Zatiškem sodnjem okraji na Dolenskem Kranjskem stoji na berdci, preko katerega derži „mala“ ali okrajna cesta, posamezna hiša kaka dva streljaja proč od vasi. To je domovje Beranovo.

Beranovi so bili od nekaj imoviti in terdni kmetje. Imeli so žita, goveje živine, prascev in dvoje kónj v hlevu, a nič dolga. In da je to uže nekaj v denšnjih slabih časih, kedó ne ve?

Ob času, ko se verši ta naša povest — pred nekaj več nego desetými leti — gospodaril je pri Beranovih Gašpar Beran, kacih 36 let star, visok, koščen a močan mož, malobeseden a pridén, rad dóma in dela deržeč se, spoštovan mej ljudmi kot pošten mož. Bil je oženjen, imel je uže otrok, da včasi skoro sam ni vedel, koliko jih je, ker redno je prišlo vsako leto po eno na beli svet in umerlo ni nobeno. Beranka je bila tudi pridna gospodinja, znala je groš pridobiti, a tudi prihraniti in prideržati, kakor ne vsaka. Poleg tega so jo ubožne ženske v okolici hvalile, da je žena „dobrih rok“.

Pri hiši je bil pa še mlajši Gašparjev brat, Tone Beran. Ta je bil star kacih devetnajst let, bolj nizke postave, a širokopleč in terden dečák, lepega lica, lepih oči in zdravja tacega kakor riba v vodi.

Ko je stari oče Beran umiral, in to je bilo, ko je bil Tone še le dvanajst let star, naredil je oporoko, da ima Tone ženiti se še le tačas, ko bode imel štiri in dvajset let, prej ne. To je modri starina tem lažje v oporoko deval, ker je

bil pred veljavo nove vojne postave ti-sočák položil za Tonetov odkup od vo-jaščine. Zato pa je pristavil, da naj se mu ne izroči prej niti posestvo v bližnji vasi, ki ga je bil oče za mlajšega sina kupil, niti ne dota, kar je je imel pri bratu Gašparju dobiti s pravega dóma.

Po tem tacem je bil Tone pri hiši in je delal za brata pridno, kakor da bi delal sam zase, in sicer vse kar je bilo, kakor kateri koli hlapec ali kmetski gospodar sam.

Gašpar mu je bil brat in oče. Tone ga je bil vajen poslušati, kakor bi bil poslušal očeta. A tudi govorila nista drugače, nego kakor starši in mlajši brat, to je: samo toliko, kolikor je prav zelo treba bilo, več nič. Prepirala se nista nikoli. Še menj pa — o Bog obvaruj! — da bi se bila kaj mej seboj zaupno pogovorila in pomenila o tem, ali se imata rada, ali se nimata rada, ali ka-li. Jaz vem, da bi bil šel eden za družega z risom in medvedom v boj, ali da mu bi kedaj na misel prišlo reči: „ljubi bratec moj“! — o ne, tega ne, ni enemu ni družemu taka beseda ne bi bila prišla čez goltanec. Ni navada, pa kaj hočete!

Ako je mlajši brat kaj storil, kar staršemu ni bilo po godu, okaran je bil kratko, molčal je, ali pa se je kratko mermraje izgovarjal, pa zameril ni in zamerjeno mu ni bilo. Ravno tako je svakinja, Gašparjeva žena, Toneta rada imela, privoščila mu je včasi tudi po strani kaj dobrega „prigrizniti“ in niso je slišali, da bi bila vpila nadenj. Otroci

pa, nečaki in nečakinje, ves ta mali, kodrolasi drobiž pri hiši, ta rodič je imel mladega „strijca“ Toneta kolena za skupna tla, kamor se sme plezati, če se hoče na mizo videti, in njegov klobuk za igračo, ki se z obema rokama prime in potegne čez glavico, da se še nosek skrrije v klobuku.

Tudi oskerbljen je bil Tone pri bratu dobro. Tako na primer, ako je bila kaka posebna nedelja in je šel Tone k desetaj maši, čakal ga je starsi brat domá pred pragom, in ko je mlajši ven prišel, rekel je Gašpar: „Stoj!“ In pristopil je k njemu ter delal, kakor da bi hotel kako liso ali dlako iz bratove lepe kamižole izteptati, pa ga je dvakrat krepko z dlanjo oplél po silnem herbtu in govoril osorno: „Imaš kaj denarja sè seboj? 'Oč's kaj? V mojej skrinji je v fronkarskih bukvicah, pojdi, pa vzemi, kolikor misliš. A če pojdeš pit, ni treba, da bi šel baštè mej tiste najbolj neumne in pijane“. To izgovorivši Gašpar ni bratovega odgovora čakal, temuč hitro je okolo ogla na gnojišče zavil, če prav ni imel tam nič opravka, in mej potom se je tako glasno odherkaval, da ne bi bil niti slišal, ko bi bil bratec kaj rekel.

Take so bile razmere pri Beranovih, dokler ni prišla katastrofa, ki je ves dozdani red prekopicnila.

II.

Jarko je solnce sijalo, travnik je bil praznično oblečen kakor predpusten svat, tički so v živej meji ob cesti poredno in neprestano prepevali, nebo se je smijalo nad zemljo; vse je bilo lepó, vse mladó, veselo necega dne, ko je Tone vozil po cesti iz málina vreče različne moke in oblode domóv. Ker je bil namreč mali vaški potok na pol posušen

ob tem poletnem času, ni mogel vaški mali mlinar vsem potrebam ustreči, zato so boljši kmetje, ki so več moke in oblode za svinje potrebovali, morali skoro uro daleč v málin voziti. Denes vozi Tone vreče domov: lep dan je okolo njega in vesel; a tudi on je vesel. Kakor odseva solnce na mednih komatovih šipah, da se svetijo kakor zlaté; odseva, da se gladi na stegnu dobro rejene iskre Beranove kobile. Tudi Tonetov konjski klic „hi-i-i-i!“ s katerim svojo kobilu bodrí, naj tudi vzberdo dobro potegne, tako visoko in polnopersno doní, da ga ne znate oponašati, a čutite, da ta dečko je zadovoljen z vsem tem na svetu. In uže če pogledate, kako z nedosežno spretnostjo derži veliki svoj bič po konci in včasi malo zavertí z njim, — kakor vi ne znate, če se na glavo postavite, — morate priznati, da celó prav tam gorj na skrajnem drobnem koncu bičevnika pri púmički še nekoliko mladeničeve zdravosti in njegovega ponosa sedi in kobilu gleda.

Ko pripelje do verhu berda, razteza se ravna cesta pred njim. Tu zapazi, da mu je ena vreča preveč nazaj zlezla, voz ustavi in vrečo popravi na vozu, potem z enim skokom zasede na vreče, tako da komaj s polovico svoje osebe visi na vreči a nogé mu z vozá molé nad koló. Kobila komaj čuti gospodarja na vozu, ko berzopetno prasne po cesti v dir, ker tudi ona je življenja polna, a mušji in obadji merčes jej tudi mirú ne daje.

„Kedó je to?“ vpraša se Tone, ko zagleda pred seboj vitko in kakor se je po hoji tudi od zadaj poznalo, mlado žensko. Njegovo sokolje okó takoj zpozna kedó je; lice mu zažari, nehoté trene

z vajeti, da kobila prestrašena še bolj pospeši uže tako berze korake.

„Greš peljat se, Urška“? vpraša Tone mlado deklico, ko jo dojde, in kobilo zadržuje.

„Nisem trudna“, odgovori kacih osemnajst let stara deklica s prijaznim nasmehom, ki je bil priča, kako hvaležna je mladeniču, da jo tako lepo spoznáva in na voz k sebi vabi, on, ki je Beranov, njo, ubogo malo Urško Kovačkino, osebenično hčer.

„Pa vendar, saj lahko prisedeš; glej, prostora je, in na moki se bolj mehko sedi, kot na bobovej slami; ne verjames“? vpraša on a zdi se mu, da je neroden v besedi. „Greš“?

Deklica oberne drobni beli obrazek in nedolžne njene oči se ji srečno smejejo mladeniču, vendar je videti, da se ne more hitro odločiti, bi li šla vozit se s Tonetom, ali bi rajša peš hodila in svojo vrečo nosila.

A Tone je bil uže z voza skočil in z roko ji je kazal mesto, kamor je mislil, da Urškina mala vreča najbolj spada rekoč: „Vidiš, kar sem le vmes verzi“.

In ona verže vrečo tja. A kako zdaj na voz priti? Tako z enim skokom kakor Tone vreči se ona ni znala.

„Čakaj, čakaj“, reče on, pa se svojo precej obilo in široko roko naredi stopnjico rekoč: „Glej, le tu na mojo roko stopi, nu le stopi, é, tebe uže še uderžim, tebe“. In smijaje se in rudé se v lice je berzo stopila na živo stolbo ter v hipu na vrečah sedela.

„Le tjakaj bolj se pomakni, da bodem še jaz zraven tebe prostora imel, veš“? reče Tone, sede k njej in požene.

Ves čas sta potem govorila, a ne bolj prijazno, niti ne duhoviteje kot ti kratko omenjeni izgledi kažejo. In vendar

je on čutil, da bi se z nobenim družim dekletom tako rad še dolgo ne vozil, kakor s to malo Urško, in v nobeno lice rajši ne gledal nego v njeno. Ona pa, valjda da še nikdar ni bila tako srečna kot zdaj, ker ona se sploh še nikoli vozila ni po cesti; ona je do danes zavidala tiste kmetske ljudi, ki se v nedeljo s cerkve vozijo, kot kake vzvišene človeke, ki jim je tako dobro že na tem svetu, da se težko misliti more. Vozila se je pač uže kot otrok s polja v sosedovem gnojnem koši z volti, ali z iskrim konjem po belej cesti in poleg mladega fanta-voznika, tega še nikoli!

Tako jima je pot hitro in prehitro minol. Ko sta privozila do blizu vasi, do Perónove lese, reče deklica naglo:

„Tu pa ustávi, jaz pojdem zdaj rajša po stezi“.

In on je, kakor ga je veselilo, da se je z njim vozila, vendar tudi rad ustavil in čakal, da je ona z voza zlezla; pomaga ji, da je vrečo zadela na glavo in se zahvalo in prijaznim nasmehom otide deklica čez plotovo vertáčo pri lesi in na stezo ob notranji meji. Ne bi bil namreč rad videl, ko bi se bila z njim skozi vso vas peljala. Ljudje bi bili precej začeli govoriti, da se je Kovačkina Urška z njim vozila. To je pa tako sitno, če ljudje govoré, mislil je naš Tone. Najbolje, da se jim človek v zóbe ne daje. Kaj je treba, da ljudje govoré o kom. Tone je Urško rad imel, ali ni rad hotel, da bi bili to drugi ljudje vedeli. Kaj jim treba vedeti? To je mislil, ali le po verhu, ker bal se je o tem dalje razmisljati, pokimal je še enkrat preko meje Urški prijazno, potem pa kobilo pognal, da je kmalu v diru priletela pred Beranovo hišo.

III.

„Kje je pa pšenična bela moka“? vpraša gospodinja Beranka, ko na vozu pred hišo ogleda iz málina pripeljane vreče. „Zadnjo moko si pripeljal, bele pa ne“.

„Tam zadaj, v mali vreči“, reče Tone in kobilo razkomaáva.

„Ali ravno male vreče iščem“, deje gospodinja.

Tone pogleda in vidi, da res ni na vozu one manje vreče z belo moko, katero je prej popravljaj, predno je Urško na voz klical.

„Izgubil sem jo! Z voza se mi je izmuznila. Na polovici pota je bila še na vozu, vem, popravljaj sem jo“. Tako reče Tone sam nad seboj preplašen.

„Teci iskat, morda je tu kje blizu doma zdersnila na tla, vendar je škoda“, reče gospodinja, in svak Tone precej hlapca pokliče, prepusti mu kobilo, gospodarici izroči druge vreče in gre izgubljené iskat.

Gre po cesti z berzo stopinjo, gleda, vpraša kogar sreča po vreči, pride do tja, kjer je videl, da je bila še na vozu, — nič ne najde.

Vrača se počasi. Jezi ga to zelò. Gotovo je kakov nepošten človek vrečo našel in spravil si za bel močnik.

V tem času, ko je Tone zastonj vreče iskal, bila je pa uže stara Trentovka gori iz vasi prilezla ob vertu in skozi zadnja vrata k Beranki pred ognjišče v kuhinjo in zvedela, da je Tone belo moko izgubil, ko je iz málina vozil. Sui obraz njen je goste gube podolžil pri tem slišanjí.

„Ni čuda, ni čuda“! govorila je Trentovka in skrivnostno je pristavila: „Veš, kedó se je s Tonetom vozil? Ravno to

sem ti povedat prišla. Dekletce one gerde copernice Kovačke. Tu se nekaj kuha. Varujte fanta. Ono dekle je mladó, ali svoje matere dete je, malo-prida“!

Beranka je sicer zagovarjala Urško, da se ne more ničesa reči proti njej, da je tudi še mlada stvar, dalje je dejala, da ni za Toneta nobene nevarnosti, ker vendar vé, čegáv je on in čegava je óna ubóžica, — ali jezilo jo je vendar to, kar je zvedela; in precej ko je stara baba iz hiše odšla, pové svojemu možu, Gašparju Beranu, da je Tone vrečo izgubil zató, ker se je z ono deklico vozil in menda ne pazil. Gašpar je pepel iz pipe iztolkal ob palcev nohet, a molčal, kakor da bi se malo zmenil za vrečo moke.

Opóludne so jedli, po stari dobri kmetski navadi, vsi vkupé, gospodar, brat, hlapec, dekle in nekoliko odrasli otroci; menj dorasli pa v skledicah okolo na tleh, pred hišo na prostem.

„Ti denes sicer nisi kosila zaslužil, nerodnost“, zagodernjá Gašpar nad bratom Tonetom sredi obeda.

Tone molči, ker vé, da je tega karanja res zaslužil za svojo nepaznost.

Ali čez nekaj časa zopet stari brat gospodar žlico proti pertu oberne, v skledo gleda in začne: „I vendar, kakó more človek tako neroden biti, kakor si ti, da na gladkej cesti z vozá izgubi vrečo moke, kar takó, kakor da bi bila iglà“.

„Jaz ne morem pomagati, izgubljeno je izgubljeno“.

„A to ni takó“, huduje se Gašpar. „Kedó ti pa drugokrat še kaj zaupa, če ne gledaš nič in ne páziš nič“!

„Če mi ne zaupaš, ko se mi je enkrat nesreča prigodila, pa sám hodi v málín, jaz pa doma ostanem“, odgovori mlajši brat na videz še miren,

vsled bratove nenavadne sitnosti uže malo razježen.

„A-há! Tam le v senco ležeš, bele poválnice ti bom urezal, rudečih mesénih klobás in bučo vina ti bom zraven postavil, pa boš len ležal in gospodičil brez dela, kaj ne?“

„Kedaj sem bil brez dela?“ jezno vpraša Tone.

Na to Gašpar nič ne odgovori, temuč nadaljuje:

„Saj za tisto pest moke mi uže ni toliko. Naj jo jazbec vzame. Ko bi le zraven vreč tudi pameti ne izgubljal, pámeti, pravim, ti fant!“

„Tisto si pa menda ti izgubil, ker tako vpíješ in režiš zavoljo tega perišča moke, kakor da bi ne imel zerna več žita v kašči“, zaverne mlajši brat.

A to Gašparja le razljuti.

„Perišča moke? Jaz pamet izgubil?“ In oči mu iskré. „Meniš li, ti fanté, da ne vemo, zakaj si moko izgubil? Zato ker se nisi vozil sam, ampak si bil neko beračico na voz vzél. Ti, ki si komaj mleko dobro z ust obrisal, pa hočeš uže z ženskami začénjati in še s tácimi! Ko bi te bil jaz videl tako púnico na voz jemati, bil bi oba z vozá vergel.“

To je bilo pa gerdo razžaljenje. Tako Tone ni hotel, da bi kedó z njim govoril, niti brat ni smel. Zlasti se je pa doteknil te skrivne serčne stvari. To je bilo prehudo. Serdit vstane Tone od mize in vpíje:

„Kogá bi bil ti z voza vergel? Me ne uže ne boš metal! Ne! Ti misliš, da sem še zmirom dvanajst let star in da boš tako ravnál z menoj, kakor s kakovim pastirjem! A ne boš ne! Kedó pa misliš, da si ti? Kedó?“

(Dalje prih.)

N a p l a n i n a h .

(Dalje.)

Prigrizneta vsak košček reženega kruha in izpíjeta nekoliko korcev, ter opravljena sta bila. Natlačita si vsak svojo pipó ter zažgeta tabak sedé na starem smerekovem, že ognjilem deblu, ki je ležalo blizu studenca. Videlo se jima je, da se jima prílega počívanje in puhanje.

„Dobra je bila ta misel, da so ljudje kaditi začéli“, pravi Jože; „vidiš, kako se človek vseh muh in komarjev s tem lahko brani, da jih malo pokadi, ako mu hočejo nagajati ali celo kri piti.“

„Res je tako, prav res!“ odverne Jernač, vstane in gleda po zarasteni poti, ki pelje za razterganim plotom

v precej sterm, vendar pa ne dolg klanec. „Zdelo se mi je, kakor da bi bil slíšal neko stopanje tule gori nad nama. To se mora pogledati“. Na to stopi še nekaj korakov više in zleze na plot, da bi laže pregledal okrožje. „Je že dobro! vidiš ga tam gori v hosti rujavca, ta me ponese na planino. Saj jih je še več, sam se gotovo ne klati tod okrog, gotovo ima družbo, ti boš tudi jezdaril, Jože! Sva že dobra!“

To izreksi gre Jernač v hostó proti germu, kjer se je vejevje majalo in prižene čez nekaj časa staro kobiló, za katero je prišlo še pet družih konj.

„Ali vidiš, že jih imava! zdaj pa le nanje, jaz se bom na tole spravil, ti pa drugih enega primi“.

„Ne vem kako pojde, nimava nobene uzde, nobene priprave: ko bi se vsaj eden kónj mogel natvezti, drugi bi že šel potem za njim“.

„Kaj boš, nič ne dé, če tudi nimava nobene stvari, jaz suknjo oblečem, sedem na tale stari kolovrat, denem malho čez pleča, v roke pa vzamem bukovo vejo, da mi bo rabila pri zavračanju, ako bi mi hotela kobila na stran zaviti. Da jo le na pot zastavim, že pojde potem. Ti pa sedi na katerega hočeš, saj pojdejo vsi za staro“, pravi Jernač in že je bil v suknji, imel je malho na sebi. Kar zategne žival k plotu in berž je bil na nji. „Hoja! Jože, ti pa tistega črnega zasedi! na moji stari se dobro sedi“.

Kmaló je bil tudi Jože na črnem, krotkem konjiči in jezdarilo se je počasi, kakor so konji hoteli, po precej zarasteni poti, na katero je molelo od obeh strani vejevje iz bukovega germovja.

„Prav dobro gre moja stara, hi“! vpije Jernač ter maha zdaj z desne, zdaj z leve strani z vejo proti ušesom kobilnim, da bi mu ne zavila na stran. Tako se je hodilo počasi, ker pognati se ni dalo, kajti šlo je precej dolgo le v klanec in verh klanca, kjer je bilo po ravnem, Jernač ni hotel priganjati kobile, ker bal se je, da bi mu ne ubežala s poti na stran in bi ga ne stresla med vejami raz sebe. Proti večeru sta dijaka prihajala na planino vsak na svojem konji in za njima so sli še štirje bolj mladi konjiči, letniki ali drujci, ki so se obirali med potjo.

Včasih so se malo popasli ali po vejah sezali in so zopet pridirjali za staro vo-

diteljico. Jernač je zavriskal, ko je zagledal prvo kočó, pognal je staro rujavko in zdirjalo se je po mehki planji proti kočam. Med potjo sta se menila konjika vsak s svojim „šarcem“ ter ju poterkala z roko včasih po vratu za pohvalo, za kar se pa konja nista zmenila. —

Zadnji solnčni žarki so se še videli na Belšici in na Stolu, ko sta zlezla jezdeca pri prvi kočí raz konja. Triglav se je vzdigoval mogočno pred njima, tako blizu se je videl, da bi človek mislil: „v dveh urah pa sem tam“, in vendar je še tako dolga pot do verha! Zrak čist, nebo jasno, okrog in okrog zeleni, gosti smerekovi gozdi, nad njimi pa na zahodnji strani bele skaline, široke goličave, podgorje veličastnega Triglava.

Planina, na kateri smo, imenuje se Kranjska dolina. Šteje vsega skupaj deset lesenih koč in nekatere tamore (tamori so prostori, kamor se živina čez noč zapira, ako se ne more spraviti vsa pod kočó v hlev, niso torej nič drugega kot leseni hlevi). Planina leži v ne globokem, precej širokem kotlu, v katerega se pride od izhodnje strani, torej od tiste, od katere sta dijaka prijezdarila, skoraj po ravnem, le malo visi svet na tej strani. Sredi kotla izvira ne posebno dober studenec, ki se odtaka v nekoliko niže napravljeno mlako, kamor hodi živina na vodo. Studenec preskerblja vse prebivalce in vso živino na planini z vodo. V nekoliko znižani svet ali v mlako pod njim se staka vsa voda, katera priteče iz robovja planinskega, kader dežuje, da mlaka včasih tako naraste, da je kakor malo jezerce velika. Pastirji se vozijo na kakih starih vratih, ki jih na smerekove hlode nabijejo, po mlaki, kakor ribiči v čolnu po jezeru. Včasih, posebno

ako delj časa ne dežuje in če niso kmetje spomladi mlake dobro zabili, se pa voda tako pogubi in posuši, da je le malo mokrega, ali celo vsa voda izgine. Tedaj mora živina žejo terpeti; krave, ki prihitijo proti večeru žejne na planino, mukajo okrog suhe mlake; to so žalostni časi za planinske prebivalce!

Koče stojé okrog in okrog na obnožji gričev, ki oklepajo planino. V vsako kočó deržé lesene stopnice, ker prostor za ljudi je povsod nekoliko od tal, in da ni treba dveh streh delati, porabi se prostor pod kočó za živino, za hlev. Torej zaznamova ime kočá v širjem pomenu celo poslopje, v ožjem pa samo prostor, v katerem stanujejo ljudje, ne več prostora za živino. Sredi kočé je dolgo in široko, na štiri vogle iz lesa in ilovice sestavljeno ognjišče. Na njem stojé veliki črni lonci napolajeni z gorskim mahom ali s ševljem in repo, ki se kuha za prešiče in zopet drugi ravno tako veliki, v katerih se kuha siradka. Noč in dan ne ugasne ogenj na tem prostoru od pomladi, kader pridejo planšarice ali „majarice“ z živino sem gori, do jeseni, ko se zopet podajó v nižave. Zvečer, ko se gre spat, zagrebe se žerjavica v pepel, zjutraj pa se zopet zakuri z njo.

Nad ognjiščem ste videti dve precej močni goli segajoči od ene do druge (nasprotné) stene. Imenujejo se te goli gliste in so za to, da se na nje náravnajo derva za sušilo, da lepše in rajše gorijo. Ob stenah so dolge lesene klopi in v kotu, kjer se stikate klopi od dveh različnih strani — od ene daljše in ene krajše — stoji posoda vode za kuho in pitje pripravljene, ako se je komu poljubi.

Navadno je pri vratih na levi strani, ko se v kočó stopi, pograd, to je postelja za planšarico; prostor med pogradom, levo steno in med vratom nasprotno steno rabi se za pomito, prazno planinsko posodo, katera se sem postavlja, da se posuši in ako se ne rabi ravno za mleko. Vratom nasproti se gre skozi male, nizke in ozke duri v „kamrico“. To je prostor samo za planinske pridelke in hrano; le v nekaterih kočah stoji v njem še postelja. Kamrica je popolnoma oddeljena z močno steno družega prostora v koči, ima tudi svoj strop in vrata njena se zaklepajo. Koča sama nima družega stropa kot streho. V kamrici je na deskah, ki so ena nad drugo ob stenah položene, v lesenih posodah postavljeno mleko, maslo in v kebljih na tleh je sir spravljen. V ta prostor ne hodi drugi kot „majarica“ sama, ker drugi ljudje nimajo tu nobenega opravka.

Prostor nad kamričnim stropom in med streho porabi se zato, da se sem spravlja kako orodje ali pa tudi seno, kar se ga v vertci naseče. Pri vsaki koči je namreč nekoliko prostora ograjenega, kamor se seje repa, in nekoliko ga ostane za pridelek sena. Treba je namreč, da je nekoliko merve pripravljene za hude ali merzle dni. Primeri se namreč včasih že bolj pozno v jesen, da nastane hud mraz, da pade celo sneg, in tedaj je treba kladati živini.

Koče so vse iz močnih smerekovih debel postavljene; ki niso nič obrezana, temuč kar okrogla eno na drugo položena. Samo na koncéh imajo vratnike vrezane, da se dobro sklepajo. V desno steno je vsekano malo okence na štiri vogle, ki se z lesenim zamaškom zatakne. Okence ni toliko, da bi se mogla glava skozi vtakniti, torej se ni bati, da

bi se priplazil kak tat v kočo, ako so vrata dobro zaperta. Drugod pač tudi ni mogoče, ker debeli hlodi podpirajo tudi streho in so povsod tako blizu eden nad drugim, da se ne more med njimi skozi zlesti. Strehe so vse iz cepljenih ali naklanih desák in terpijo torej po mnogo let.

Pred ognjiščem stoji tnalce, na katerim se cepijo treske iz suhih polén za ogenj. V stene so zabiti kratki količi, da se obesi na nje kaka posoda, n. pr. lonci, ali pa so tako pogosto nekateri natakneni, da se pokladajo na nje žlice, kuhalnice in druge podobne reči, kake vilice i. t. d.

Dostikrat se pa vidijo lesene žlice tudi kar v steno potaknene, ker bruni v steni so včasih tako razpokani, da postanejo take razpoke, da se vtakne precej debela reč lahko v nje. Vsak prostor v koči se dobro porabi. Pod klopi se postavlja posoda za prešiče, ali stara posoda, ki se le malo kedaj rabi ali ne več.

Na koncéh pod ostrejšem je prostor med posameznimi hlodi tolik, da človek lahko roko pomoli skozi; torej prihajajo tu sem v pozni jeseni ali merzle pomladanske dni drobne tice pod streho. Pozimski čas sem navadno hodijo prenočišča iskat.

Vrata se zapirajo z močnim zapahom, ki se zaklepa samo znotraj v koči; za to je pri vsakih vratih na desni strani malo

okence, da se more z roko v kočo seči ter zaklepati in odklepati. Narejena je ena kočá kot druga, razločka je malo med njimi ali nič, samo da niso vse enako velike; kaka stara zleze tudi zelo v zemljo, ker leseno stenovje s časom odgnije pri tleh.

Dimnika ni videti pri nobeni koči in ga tudi ni treba, ker dim odhaja sproti med veznimi hlodi ali vezniki na konci pod ostrejšem.

Sredi planine pri studenci so stale svoje dni tri velikanske smereke, bile so že izdolbene na več krajih in sne-dene spodaj nad koreninami, dandanes pa ni nobene več tu, ker vihar jih je polomil, čas jih je izpodjedel. Jako veliko veselja je bilo včasih pod temi smerekami in okolo njih! Spomladi, ko je prišla živina na planino, hodili so tudi mladi dečki radi sem gori, radovali so se igraje na mehki travi v zdravem zraku. Bili so „svinjko“, ali pa igrali so kako drugo igro. To je dandanes skoraj vse minolo.

Pervi večer sta spala dijaka v senu, prav dobro se je počivalo. Ni še bilo drugo jutro solnca izza gorá, že se je čula ženska hoja po koči. Majarica mora zgodaj vstati, da pomolze do jutra, do solnčnega vzhoda molzno živino, zato je bilo na vse zgodaj čuti storklanje v lesenih „coklah“ iz kočé po stopnicah v hlev.

(Dalje prih.)

Spomini s pota.

(Dalje.)

Skrajni čas je že, da se pomaknemo iz Zagreba. Sicer bi bilo gotovo vredno govoriti še o tej ali onej stvari, toda bojim se, da mi se, dragovoljni čitatelj, ne ozlovoljiš. Z Bogom torej, hervaška prestolnica, mi potujemo dalje.

Iti nam je za Savo. Najlagotniše in tudi najberže vozilo bi se po železnici do Siska. No ker nimamo take sile in ker smo na potu kolikor je moči radi svoji gospodarji, naročimo si voz, ki nas vozi kamor in koder hočemo, in se ustavi, kjer nas je volja. Necega lepega jutra posedemo na Jelačićevem tergu na priprosta kola in iskra posavska konja odletita z nami kakor strela po vlaški ulici proti Maksimiru. Zelena zagrebska gora za nami riše se za čuda jasno proti vedremu nebu, a njeno vinorodno podgorje zastira lahka jutranja meglica. Gosti logovi, žitorodna polja in berstne loke begajo kraj nas, pred nami pa se razprostira na daleko in široko ravna Posavina. Mimo prijazne Granešine, skozi Sesevete hitimo dalje proti Dolgemu Selu; tu krenemo s ceste, prestopimo zagrebško-zakonjsko železnico in zavozimo v samo Posavje. Konji, občutivši domačo zemljo pod sebo, veselo zaherzajo, stresó kodrasto grivo in kar skokoma grabijo pod se znano pot, časi po blatu, časi po prašni utrini. O kakovi cesti more se v Posavji, zlasti v nižem, jedva govoriti. Vozi se, kjer se more, saj je Bog dal obilno zemlje. Ako so potje slabi, vpregne Posavec namesto dveh štiri; ako tudi ti omagujejo v blatu, pripregne še dva; ako vseh šest ne more z mesta — no

potem se ne vozi in ostane doma. O velikem dezevji prigodi se pogostoma, da po več tednov ne more nikedor v selo, nikedor iz sela. Z enim konjem ne vozi se noben Posavec in sploh noben Hrvata, razen morebiti siromašnega Zagorca na štajerski meji. Kaj tacega bi imel za največjo sramoto, ki bi se mu mogla prigoditi. Rajši bi hodil peš, dasi bi mu to jako težko bilo, ker je navajen tudi za najmanjši pot zaprezati konje.

Posavina, kakor sploh vsaka večja ravnina, je enolična. Oko se kmalu utrudi, ker ga povsod srečava ena in ista slika. Kamor pogledaš, livade in pašniki brez konca in kraja, mlake in bare, verbinje in terstičje in sred poljan in njiv na široko razmakneno posavsko selo, obrobljeno redkimi in zanemartje-nimi sljiviki. Hiše so malo ne vse lesene, navadno vzdignene na en pod, tesane iz terdne hrastovine, takisto tudi vse druge gospodarstvu potrebne suhote, ki so ponameščene na prostranem dvorišči kraj gnojne gomile. Okoli glavne hiše razverstile so se, kakor piščeta okoli koklje, majhne kočice. To so tako zvane komore ali hajati (v Slavoniji), po katerih lahko na prvi pogled izpoznaš za drugo. Na Hervaškem namreč ohranil se je še ta čestitljivi, od starine slovanski zavod. Hiša in dvor, log, polje in livada, konji in goveda in vse drugo blago ni imovina enega človeka, temveč je skupni imetek vsega roda, živečega v zadrugi po starodavni ustanovi svojih dedov in pradedov. Kolikor je v zadrugi zakonsko poročenih parov, toliko mora

biti teh komor. Po njih namreč spavajo zakonski po letu, po zimi se pa preselē vsi v veliko skupno „hišo“, kjer stoji tudi velikanska peč, v kateri gori noč in dan kakor v apnenici. Človeku naših krajev se čudno zdi, ako stopivši v tako hišo, ugleda po deset do petnajst, kakor je namreč zadruga močna, pa tudi dvajset in še po več razversččnih postelj.

Letni pridelki in sploh vse, kar si zadruga pridobi, je skupna zadrúžina svojina, iz katere se pokrivajo vsi hišni stroški, kakor tudi potrebe vsakega ūda posebe. Dorasli moški izbirajo izmed sebe enega — navadno najstarijega, ako je drugače sposoben — za gospodarja ali domačina, in njegova žena je potem domačica ali gospodinja. Izboru mora politična oblast priterditi. Domačin zastopa zadrugo pri duhovskih in svetskih oblastnijah in sploh povsod kjer je treba; nadalje vlada hiši, odkazuje dela posameznim zadrugarom, kupuje in prodaja posvetovavši se z možmi. Ako bi se domačin izvergel v samoderžca, ali ako bi slabo gospodaril, ali celo razsipal zadrúžni imetek, pritožili bi se pri politični oblasti, zvergli bi ga s časti in volili družega. Domačica opravlja hišna opravila, vzderžava red in skerbi za snago v hiši. V tem jej pomaga ena izmed zadrugaric, ki se v tem poslu izmenjavajo vsak teden. Redara ali reduša — tako namreč se imenuje ta ženska — kuha jelo, pere posodo, čisti hišo in mesi kruh. Na obroke shajajo se zadrugari, ako niso daleč kje na delu, vsi v hiši. Okoli visoke mize (stol) posedajo moški, pri drugi nižji jedó pa ženske in mladina.

Čitajoč te verste zakliknil bode morebiti ta ali on: To je moj ideal! To je prava pravcata „deveta dežela“. Človeku

se dozdeva, kakor bi čul pripovedovati o življenji naših starovečnih očakov. Na tej zdravi podlogi osnovana deržava morala bi biti naj srečnisa. Nemamo se torej čuditi, ako celo človeštva novosegnejni osrečitelji, socijalisti in komunisti, na kolikor se dade iz njihovih sicer precej nejasnih naukov sklepati, nekako nameravajo segniti nazaj na staroslovansko zadrugo ter na njeni podlogi preurediti vse denašnje društvene razmere. —

Prijatelj, ne prengli se sē svojo sodbo! Tudi ta svētinja ima dve platí. Ti si dosle videl le eno in sicer sijajno stran. Obratna je jako temna.

Ni mi menda treba še posebe naglasivati, da so Hervati o tem, za nje životnem vprašanji mnogo razmišljali in mnogo razpravljali bodi si ustno v prijateljskih shodih, bodi si v javnosti po časopisih. Tudi hervaski sabor, v tej stvari gotovo najpristojnisi sodnik, obravnaval je na drobnem situ zopet in zopet zakon o zadrugah. Ali v nobenem drugem vprašanji si morebiti niso stala mnenja tako ostro nasproti, kakor v tem. Eni so zadruge kovali v zvezde, videč v njih edini spas (rešitev) hervaskega naroda in poroštvo zdravega narodnogospodarskega razvitka. Drugim zopet so one izvir vsega mogočega zla, zaléga groznih napak, ki podjedajo narodu telesni in duševni bítek. Zato proč z njimi! Razbite jih! Dajte narodu svobodo, naj se delí.

— Jeli si morete misliti kaj lepšega nego je cvetoča zadruga? oglasi se branitelj tega zavoda. Zadrugari vajeni rednemu delu so zdravi in zadovoljni, staje polne lepega blaga, polja in vinogradi dobro obdelani obilno vračajo vloženi trud, žitnica in klet polni so božjega blago-

slova. Vsem bo zadosti, tudi starcu, ki so ga že leta pritislila in ženi, ki z detetom na persih ni mogla iti za vsakim delom. Vsem potrebam bode zadovoljeno in kaj malega bode se moglo še spraviti.

— To je ideal! zaverne ga protivnik. To se res lepo čita in posluša, toda je pusta teorija, katero vsakdanje življenje postavlja na laž. Te hvaljene zadovoljnosti vaše in te evangelijske ljubezni ne vidimo nikjer. Vse nasprotno. Povsod razdor, merznja, nemar in grozna hudodelstva. Poglejte v našo kriminalno statistiko in preverili se bode, da dobra tretjina vseh hudodelstev ima svoj koren v združnem življenji. Umori, ubojstva, težka telesna poškodovanja, paleži množé se, da je človeka groza in naši sodniki zmerom zločincu štejejo v olajšujočo okolnost: da je zadrugar.

— Ne tajim, da je v vaših besedah mnogo resnice. Ali radruge niso temu krive, one so tako stare, kakor naš narod. Kako da prej ni bilo tega? Mi stari videli smo jih še v najlepšem cvetu. Razloge tem žalostnim prikaznim iščite drugod. Kako morete od kmeta zahtevati, da bi bil uzor vseh kreposti on, za kogar se nikdor ni brigal, tu ga je pritiskalo plemstvo, ondi sablja. In zdaj na koga naj se naslanja, komu naj zaupa, ko nihče zanj ne mara, niti vlastelin, niti uradnik, niti tergovec, niti obertnik, vsak ga pozna samo takrat, kedar ga potrebuje, kedar mu ima kaj dati. Mnogokrat mu tudi učitelj herbet obrača in celo duhovnik je večkrat vesel, da mu ni treba „s mužem“ imeti opravka. Ali je potem čudo, da nema vere v nikogar, ker misli da se je vse zaklelo proti njemu in da se vsacega „gospoda“ že od daleč boji, ker ga

izkušnja uči, da se mu bliža zmerom le v njegovo škodo. Zadruga sama ob sebi je krasen zavod, napačen je le človek, ki je vanjo greh zasejal. In vrag tudi ni tako čern, kakor ga vi rišete. Hudodelstva so se dogajala in se dogajajo povsod, koder človeški rod po zemlji hodi. Dobra in vestna uprava bi tudi večkrat lahko pomagala in zlo že v začetku zadušila, ko bi krivca opominjala ali ga po potrebi tudi kaznovala. Tako pa, ako se v zadrugi najde malo-pridnež, ki mu se neče delati, ki se v vsacega zadira, ki povsod seje prepir in sovraštvo, ako se proti tacemu zadruga pritožuje pri oblasti, dobi navadno v odgovor: delite se. To je vsa modrost naših upraviteljev.

— Oddaljujete se od predmeta. Ne oporekamo, da je naš seljak doslej bil nekako zapuščen od inteligencije in gotovo je ta njegova osamljenost mnogo zakrivila, da je ostal neuk ter postal nepoverljiv in zapert. Obžalujemo, da je tako in si tudi prizadevamo to napako po mogočnosti odstraniti. Tega tudi ne vpisujemo zadrugi v greh, ali dolžimo jo, da truje narodu dušo in telo, njo pred vsem kličemo na odgovor zaradi pokvarjenosti in nenravnosti, ki je zavladala po našem narodu in ki je v prvi versti kriva, da ljudstvo telesno gine in da število prebivalstva, namesto da raste, v mnogih krajih pada od leta do leta. Pomislite si samo tako združno „hišo“, v kateri spi po dvajset do petdeset in tudi po več ljudi, moških in ženskih, oženjenih in neoženjenih, doraslih in dozorevajočih tako rekoč eden prek drugega. Povejte nam, more li to dobro uplivati na mladino? K temu še razbeljena peč, okoli nje vse polno mokre obleke, blatnih opankov in družega smra-

deža, in kakor bi tega gnjusa še dosti ne bilo, čestokrat tudi perutnina ali karkovo tele ali svinjče. V taki zatohlici mora oboleti zdrav človek, a da bi bolnik v njej ozdravel, skoro ni mogoče. Recite nam po duši, ali ni taka hiša prava kuga za dušo in telo?

— Take zadruga tudi ne bránimo, obsojuje se sama. Ali vse niso take in primeren poduk bi tudi še odpravil marsikatero napako. Toda oni, ki so v prvi versti na to poklicani, večinoma za to niso sposobni. Kako bode slepec slepca vodil? Niti nimajo dobre volje, ker pri delbah imajo oni največo korist. A ta jim je nad vse drugo. V ostalem pa demoralizacija v zadrugi v ničem ni različna od one splošne, ki zmerom huje

(Dalje prih.)

Fr. Poljanec.

Pogovori.

X.

Da tako, kakor do sedaj, ne moremo in ne smemo delati dalje s slovenskim jezikom, da je skrajni čas kreniti na drugo, boljše pot, ako nočemo, da gre vse narazen, da izgubimo še to, kar smo si s tolikim trudom pridobili in priborili, da se mora nekaj storiti, ako hočemo svojemu jeziku, svojemu slovstvu zagotoviti obstoj, — to je, meni vsaj, dognana, jasna resnica. Dozdaj smo, zlasti v poslednjih letih, delali kakor vidimo časi da delajo mravlje, ki hočejo kako breme, eni pretežno, z mesta premakniti in v mravljišče privleči. Najprej poskusi ena, ko vidi, da sama ne zmore, gre pomoči iskat. Družice prihité, poprimejo se dela, ali kako? Vsaka vleče

razjeda človeško društvo. Občna gnjiloba in izkvarjenost zercali se tudi iz zadruga.

— Cerkev in sola v tem lahko mnogo storite. Od njenega zloznega delovanja pričakujemo, da se s časom vse na bolje oberne.

— Tedaj cerkev je pri vas zopet prišla v milost, ona ista cerkev, kateri ste drugače pri vsaki priliki radi izpodkapali veljavo. Vaš malik je bil vedno novosegni napredek, duh novega časa, ki vse zanikuje, vsako autoriteto izpodriva in sploh vse obstoječe podira. Tudi šolo ste postavili v neko opreko s cerkvijo in zdaj naj z njo zložno deluje? Strah nas je, da se v njej le hladni razum bistri, živo serce pa pusto ostaje.

na vse kriplje na svojo stran; breme se res premiče, naprej, nazaj; na desno, na levo, in to tako dolgo, da se slednjič živalce spametovajo in sporazumejo ter v pravo mér združijo svoje moči. Tako je treba začeti tudi nam, koncentracije nam je treba, da ne bodemo, kakor doslej, z neuspešnim trudom trtili svojih moči. Zložno nam je treba delati, po istih zakonih, da si ustvarimo pravi, enotni slovenski jezik.

Kako to začeti? Lahko je dajati dobre svete, še lažje kritikovati, najlažje pa zasmehovati in se slepo strastjo pobijati kar kedó nasvetuje po svojem najboljšem prepričanju. Jaz ne bodem tu predlagal dovršenega načerta; samo izprožil bi

rad razpravljanje tega preimennitnega vprašanja, kar se mi dó zdaj ni še posrečilo.

Moja misel torej je ta: ene slovnice nam je potreba in enega slovarja. — Slovnice imamo že lepo število, vendar prave še ne, katera bi ustrezala dejanskim potrebam. Tej novi slovnici bi bilo pač za podlogo vzeti Levstikovo; ali, da bolje rečem, njo bi bilo treba prirediti tako, da se opusté vse nepotrebne filologične spekulacije, vse kar, dasi znanstveno dokazano, ni zadobilo splošnega priznanja. Potem bi bilo skrbeti za to, da se ta slovnica vpelje v vse učilnice slovenske, kjer naj bi bila edina učencem in — učiteljem. Vsakega slovenskega pisatelja dolžnost bi bila dalje, pustiti svoje posebnosti, svoje muhe, ter pisati rad ali nerad po tej normalni slovnici: to bi bilo pravo rodoljubje! Zlasti časnikarji slovenski bi se morali zavezati, da bode ta slovnica sama merodajna v njih listih, in noben pisatelj bi se ne smel pritoževati, ako se mu je njegov spis prekrojil po njenih pravilih: ne jaz, ne ti, — slovnica tako govori.

Potem nam je potreba novega slovarja. „Infandum regina iubes“ — nič se ne bojte, govoril ne bodem o slovensko-nemškem delu, tega ne doživimo mi in, kakor kaže, tudi ne naši otroci. Tega slovarja, to je moje zasebno mnenje, nam tudi ni tako potreba, kakor se sploh misli. Nemško-slovenski nam je potrebejši. — Ali tega že imamo! — Res da, in jaz sem gotovo zadnji, da bi tajil ali znižaval vrednost Wolf-Cigaletovega slovarja, da bi samo z eno besedo kratil tolike zasluge velespoštovanega moža, istinitega, tako skromno kakor uspešno delujočega rodoljuba, kateri bodi izgled našemu mlajšemu rodu, zasluge, katere

si je pridobil za slovenski narod posebno sè slovarjem, ki se po pravici po njem imenuje. Meni se zdi, da bi brez njegove neutrudne, požertvovalne marljivosti še zdaj čakali prvega dela kakor čakamo družega. Ali g. Cigale pač tudi sam spozna, da njegov slovar ne zadostuje več vsem sedanjim potrebam. Za svoj čas skoraj ni mogel biti boljši, ali časi so se izpremenili in z njimi slovenski jezik. Mnogo besed in oblik, katere se nahajajo v njem, ogiblujemo se zdaj po pravici, a izrazov, katerih živo potrebujemo, iščemo zastoj po njem. Treba nam je torej druge, skerbno pregledane in popravljene izdaje. Kar je zastaralega ali morebiti celo napačnega v knjigi, naj se iztrebi iz nje, česar pogrešamo v njej, naj se nadomesti in dopolni. In česa posebno pogrešamo v njej? S kratka: določne terminologije (v širjem pomenu), ki nam podaje za vsak posamezni pojem samo eno besedo, ne pa več izrazov, da naj pisatelj izbira, kateri mu najbolj ugaja. Na pr. za pojem „aufgabe“ (na nemščino se moramo naslanjati) v določnem pomenu naj ne stoji: naloga, nalog, zadača, ali Bog vedi še kaj, temuč samo: naloga; nálog i. t. d. naj se rabi za druge pojmove „nuance“. To zahteva že sam pojem: terminologija.

Po sreči se je primerilo, da so ravno sedanje okoliščine ugodne temu podjetju. Kar je prvo, za „nervus rerum“ nam ni treba skrbeti; jaz vsaj menim, da bi se po pametnem tolmačenju pokojnega mecenata visokodušne oporoke smele rabiti v ta namen vsaj obresti glavnice, kar se jih je v tem času nabralo. Druga ugodnost je ta, da je gosp. Cigale sam spisal nam „terminologijo“, katero zdaj izdaje Matica slovenska. Ta termino-

logija morebiti ne bode v vseh svojih posameznostih ugajala vsem, že zato ne, ker je delo enega samega moža — zakaj se ni že prej več veljavnih mož udeležilo tega dela? — temu ne bode to po volji, drugemu drugo. Nič ne dé; ko pride knjiga na svetlo, vzame naj se v pretres; kedor meni, da kaj boljega vé, naj v javnih listih razloži svojo misel ali pa naj poroči jo kar pisatelju. Ko bode tako po vsestranskem, korenitem pretresovanji in preresetavanji določeno, kaj je zerno, kaj pleva, ko bode ustanovljeno in dognano, kaj naj obvelja, potem naj se začne nemško-slovenskega

slovarja druga izdaja, v katero se sprejme kar je bilo za dobro spoznano. V tem slovarji naj išče slovenski pisatelj izraza, katerega potrebuje; kar tu najde, naj vzame brez pomiselka in brez termoglavosti; bodi si dobro ali slabo, za to ni on odgovoren. Tako nam ne bode vsakemu posebe treba kovati svojih besed, kar se mi zdi enako, kakor ko bi si moral vsak rokodelec ali umetnik sam delati potrebno orodje.

To je posameznega človeka mnenje, poveršen načert; kedor meni, da vé kaj boljega, naj se blagovoljno oglasi — Zvonovi predali so mu odperti. S.

V a d n i c a.

10.

S. N. (?) v Lj. S p o m i n.

Lipa je pri cesti
Mlada zelenela,
In pod njo deklica
Sama je sedela.

Jaz pa, tujec tožen,
Potoval z Ljubljane
Tam po gladki cesti
V kraje sem neznane.

Mnogo sem obhodil,
Videl lepa mesta;
Toda iz spomina
Ta ne gre mi cesta,

Pri kateri lipa
Mlada zelenela,
In pod njo deklica
Sama je sedela.

Ta pesmica je tako čedna, tako ljubeznjiva, da bi se ji smelo dati mesto na prvi Zvonovi strani. Zlasti končava se, kar ni tako navadno, jako lepo. Vsebinska in oblika v lepi harmoniji, brez madeža (edino kar bi utegnilo nekoliko

motiti razvajeno uho, to je nenavadno naglašena beseda „deklica“, a to je malost!). In zakaj ji vendar nismo odločili odličnega mesta? Iz dveh razlogov, prvič: té pesmice je vendar nekoliko premalo, da bi mogla sama stati in drugič: to je nekako težko povedati; ako bi rekli, da pesem ni prav izvirna, delali bi ji krivico, in vendar je nekoliko resnice v tem. Reči ne moremo, da je pesem po kaki drugi posneta, a vendar ne more do dobrega zatajiti nekega tujega upliva, ki v njej odmeva. Todà to nam ne kali veselja, ki nam ga je napravila ta prijetna prikazen.

Pesnik je gotovo še mlad; kedor je tako začel, obeta kaj posebnega; z leti, z življenjem pride mu tudi samostalnost, izvirnost. Dejali smo, da je ta pesmica sama zase predrobna; g. pisatelj je menda to sam čutil, pridal ji je sestrico, družico, ali o tej ne moremo izreči enako pohvalne sodbe; čujmo:

Prememba.

Kaj upiraš v mé oči,
Dekle lepo, roža mlada?
Tvoj pogled mi več ne zbada
Serca, kakor prejšnje dni.

Serce ni mi več mladó,
Glej, preveč je že terpelo,
Da bi še kedaj se vjelo
V zanjke ti, dekle lepó.

Pesem sama ob sebi ni slaba, gotovo ne, ali kar se tiče izvirnosti, morali bi tu mnogo krepkejše in odločnejše govoriti, nego smo pri prvi. Lahko bi bilo reči, katera pesem je vplivala na tó, kar morebiti pesniku samemu ni jasno. „Tvoj pogled mi več ne zbada serca“, ta izraz je na tem mestu neprimeren, isto tako: „da bi še kedaj se vjelo“ (serce). Vendar, vse skupaj: Srečo na pot!

D O S T A V E K.

Rekel sem v št. 9., da v Vadnici ni prostora za odgovore in prepire. To je mérilo soseбно na g. *Janka Lebana*, učitelja, kakor pravi sam. V št. 8. govoril sem o neki pesmi njegovi. Očital sem ji, da je premalo izvirna, o obliki govoreč pravim potem: „...z veseljem priznavamo, da ta pesem kaže lepo pesniško zmožnost in nenavadno spretnost v obliki. Kedor zna tako posnemati, tudi nekaj zna“. — To je mendá vendar precej mirno in dobrohotno go-

vorjeno; menil sem, da bode mož z mojo kritiko prav zadovoljen. Nato mi piše precej robato pismo, naj ga podučim, kaj je izvirnost. Nato sem v št. 10. po njegovi želji vzel nekoliko drugih pesmi njegovih v presojo; grajal sem, kar se mi je zdelo graje vredno; slednjič pišem: „Sama ta drobna pesmica daje upanje, da bi g. pisatelj, ako bi se hotel učiti in dobre svete slušati, mogel še kedaj kaj lepega spisati“. Spisal je res nekaj, a to ni bilo lepo. Poslal mi je pismo, katero sam imenuje „grobo“, a jaz bi ga imenoval drugače. Konec tega pisma slóve tako: „Vem, da boste morda že v prihodnjem listu vso svojo žolč nad menoj izlili; nič ne dé: za yaš serd se toliko zmenim, kakor za lanski sneg; a prepovem vam, še kedaj omenjati mojih pesmi v Vadnici. Vaša prevzetnost preseza že vse meje; ona samohvala v vašem listu studiti se mora že vsakemu pametnjaku. S tem da zbadate bolj kakor vsak nemški urednik mlade pesnike v Vadnici, ne boste nič koristili, nego poparili ali razburili boste mlade duhove in tako narodu škodovali. Sicer ni ta moja zadnja beseda; osvetiti hočem vaše netaktno počenjanje tudi po drugi poti“. — Da sem ponatisnil tó besede, to je moj odgovor, g. *Lebanu* zaslužena kazen! S.

Slovenski glasnik.

„Zvon“ žaluje o prerani smerti moža, kateri mu je bil nekedaj izboren sodelavec. *Jos. Ogrinca* ni več. Ako bi hoteli obširneje govoriti o njem, ne mogli bi povedati boljšega, nego kar piše g. prof. *Levec* o njem v „Slovenskem Narodu“. Samo z eno besedo bi radi poudarili njegovo nenavadno pridnost, skromnost, ukaželjnost in hvaležnost za prijateljske svete; to so mu bile čednosti, katerih ni morda nihče tako dobro poznal, kakor urednik tega lista. Lahka mu zemljica!

POPRAVA.

V zadnjo številko se je vrinilo toliko tiskovnih pogreškov, da že res ni lepo. Popravimo samo najdebelejše:

Str 145, I, 6. naj se bere: Pleli vence so. — 145, II, 3. od spodaj: Pas oklenil ga šumeči. — 148, 12. od sp. pripovedih all pripovedkah. — 156, I, 14. bukvice. — 157, I, 1. dobili smo. — 157, I, 5. in kar je kateri našel. — 157, I, 8. od sp. zahtevati. — Str. 159. naj bode povsod Kanal. — 159, I, 8. od sp. ljub'ca; II, 4. povejte; II, 19. to je vse...a kaj takega jih sme prositi samo...ostale pesmi „Spomini“ — 5. od sp. tožne pesmi.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gold. za vse leto, 2-50 za pol leta; Napisi: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Herrengasse 110.